

novembre 1980

SERRA D'OR

RECORD DE FOLCH I TORRES

Josep Vallverdú i Xavier Fàbregas

ACTUALITAT DE SALVADOR DALÍ

Ferran de Pol

JOAN LLONGUERAS I EL RITME

Montserrat Albet

passar el dia,
empènyer
l'any

L'anècdota d'enguany

Per raons de rutina, i sobretot per una certa falta d'imaginació, el «Dia Nacional del País Valencià» se celebra, d'uns anys ençà, el 9 d'octubre. La rutina ve del fet que el 9 d'octubre, a València, commemoraven l'aniversari de l'entrada en la ciutat, com a cerimònia, del rei Jaume I, el 1238. La festeta mai no havia tingut cap sentit polític, i es reduïa a una «procesi3n cívica», a un tedèum en la catedral i a tres o quatre discursos innocents davant l'estàtua del monarca «conqueridor». Es tractava d'una efemèride municipal, sense cap transcendència més enllà del «camí de trànsits», i sempre havia tingut un aire ranci, provincià i minoritari. Quan, a la sortida del Franquisme, amb un inesperat corrent popular, no exactament nacionalista, però sí entonat de cara a aconseguir la mítica «autonomia», es presentà l'ocasi3 d'inventar una data simb3lica que servís de convocat3ria a les noves esperances, va intervenir la falta d'imaginaci3. Era l'oportunitat de trencar l'arnada tradici3 localista de la capital, i buscar en el calendari hist3ric un altre dia que fos vàlid per a tot el País Valencià.

Algú va suggerir el 23 d'abril. El 23 d'abril del 1707, a Almansa, les forces hispanofranceses van derrotar els partidaris de l'arxiduc Carles. Naturalment, la guerra entre «botiflers» i «maulets» no va ser all3 que avui molts creuen. Tanti se val. La vict3ria dels botiflers acabà amb els residus d'«autonomia» que conservava l'antic Regne de València. Era una cosa així com l'11 de setembre per al Principat. Però la idea no ha prosperat. Cada 23 d'abril, en algun lloc o altre, les forces més sensibles a les urgències nacionalitàries dels valencians organitzen actes reivindicatoris, de clar sentit radical. S'ha perpetuat, tanmateix, el 9 d'octubre. ¿Qui ho va imposar, qui hi va cedir? No ho sé, ni ho vull saber. Fou un error. Van dir: «¿Eleva a "Dia Nacional" el d'una derrota?» L'improvisat neovalencianisme folkl3ric, «trionfalista» (hi ha de què?), ha ratificat el 9 d'octubre de la «procesi3n cívica», el tedèum i els discursos, amenitzat amb la lletra i la música de *limno requional*. I, obsequiosament, l'esquerra que mana —mana?— gràcies a les urnes hi juga aquest joc reaccionari i antinacional. I en paga les conseqüències.

Perquè l'any passat, mal protegides, les autoritats diguem-ne esquerranes van haver

d'aguantar agressions verbals i físiques ben pintoresques. «*Tu l'as voulu, Georges Dandin!*» La fauna «vernacularista», constituïda per uns espècimens ja arquetípics, «les ties Maries» i «els tios Marios», amb la inducci3 d'UCD i amb la col·laboraci3 de Fuerza Nueva i d'altres grups igualment «valencianistes», han repetit enguany la maniobra. Acusen l'esquerra de «catalanista». Mare de Déu! En general, l'esquerra parlamentària del País Valencià és afablement espanyola, i sovint espanyolista: ho és perquè sí, i ho és perquè els ho ordenen de Madrid. Ara, sigui dit en el seu honor, almenys alguns sectors d'aquesta esquerra acollonida han mantingut unes actituds fermes quant a la qüestió de la llengua, per exemple. S'han negat a les trampes d'uns «decrets del bilingüisme» fabricats per UCD, i encaminats a destruir definitivament la «llengua valenciana» —perdó: *lengua valenciana*— que tant s'alaben de defensar. La base electoral, ja una mica desencantada, encara ix al carrer amb quadribarrades i cridant «atalà a l'escola!». I s'hi produeixen *incidentes*.

No arribà la sang al riu. Quatre ferits lleus, unes dotzenes de contusionats, i una pila d'insults grotescos: aquest és el saldo. Significativament, i sense que la cosa tingués més valor que el que automàticament se'n dedueix, la «blaveria» del 9 d'octubre passava d'injuriar l'alcalde o el president de la Diputaci3 a cridar «*¡Viva el Ejército!*». Una modesta «massa» d'esquerra, pulcrament democràtica, es va reunir el 9 d'octubre a la tarda davant l'Ajuntament de València, a cridar «País Valencià!, País Valencià!». Només un parell de centenars d'energúmens d'extrema dreta va ser suficient per a desbaratar aquella alegria. El matí del 12, a la plaça de toros —un local com qualsevol altre— es concentraren els almogàvers. Tants com els altres anys? També els almogàvers es cansen de ser almogàvers, quan veuen que la perspectiva és el «pacte», o que el «consens» és l'única oferta dels parlamentaris. Davant els *pas- teleros* oficials, l'almogàver s'inclina per la irritaci3 o per l'abstenci3. Ja en patiran les conseqüències alguns amics meus que estan obligats a nedar entre dues aigües. L'esquerra parlamentària valenciana, tan velleïtosa en qüestions de banderes, de nomenclatura, de llengua, no obtindrà la mateixa assistència electoral en una futura elecci3. No hauran guanyat ni un sol vot «blaver», i perdran els vots dels qui ens n'hem sentit defraudats.

Jo ho dic per mi. ¿Votar comunista si don Santiago és l'Oracle de Delfos dels últims marxistes espanyols? Carrillo és «español hasta las cachas». Votar socialista? Felipe González acaba de dir que, a força de «*regionalismos*», esdevindrem «ingovernables». González ha deixat de ser marxista, i ja no entén res. Quan el PSOE ha abandonat la noci3 i la praxis de la «lluita de classes», ¿quina diferència presenta enfront d'UCD? Són tots iguals. Haurem de votar dreta? La famosa «Espanya de les autonomies» ha estat una habilitat d'Adolfo Suárez. Només que, al País Valencià, UCD ve encarnada per una dotzena de personatges sinistres, més a la dreta que Blas Piñar, i ofuscadament hostils a la realitat viva del poble. Malparlen de Piñar, però, ¿i l'Abril Martorell? Hi ha llocs on el «centre» és extrema-dreta, com és el cas del País Valencià. I el PSOE i el PC són, a tot estirar, «centre». I on l'esquerra és un buit... El buit extraparlamentari... Un hipotètic mapa de les forces polítiques valencianes actuals, a força d'enquestes, seria molt apassionant. L'extrema-dreta d'UCD, les eminències «càrques» del Consell Pre-Autonòmic, de les Diputacions Provincials dels cànecs de Castelló i d'Alacant, i la resta... ¿no són configuracions de l'«autoodi» dels valencians?

Que la dreta fomenti aquest autoodi és natural. Però que ho faci la dolça esquerra provinciana tampoc no és d'estranyar. L'esquerra tradicionalment ha estat estúpida. O no? Al País Valencià, quan Blasco Ibàñez exercia d'esquerra, feia riure, i estafava les classes populars. Podem enyorar Blasco o Azzatti, perquè entre ells i Abril Martorell, la dreta *soi-disant* «democràtica» brinda un abisme espantós... En l'últim 9 d'octubre, Abril i els dirigents de l'esquerra parlamentària, i tres o quatre generals, s'establien com a mostra «política» del País Valencià. No s'ho creien els qui van protestar. No ens ho creiem els qui no vam assistir a la broma... El 9 d'octubre està destinat a ser un entreteniment de la dreta eterna, municipal, i amb la idiota col·laboraci3 d'una pseudo-esquerra destinada, per aix3 mateix, a perdre les pr3ximes eleccions (i ja voldria equivocar-me!)... El 23 d'abril podria haver estat tota una altra cosa. No han volgut que ho sigui. Pacència!... De tota manera, tal com van les coses polítiques al País Valencià, se m'acut, per resumir-ho, una divertida expressió castellana, que ens ve com l'anell al dit: «*entre todos la matamos, y ella sola se murió...*» — JOAN FUSTER.